

बजार अवलोकन
२०६६ असार

निम्न संस्थाहरूद्वारा संयुक्त रूपमा प्रकाशित :

विश्व खाद्य कार्यक्रम- खाद्य सुरक्षा अनुगमन तथा विश्लेषण प्रणाली

कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय-कृषि विभाग, कृषि व्यवसाय प्रवर्धन तथा बजार विकास निर्देशनालय

नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघ -कृषि उद्यम केन्द्र

उपभोक्ता हित संरक्षण मञ्च

प्रमुख बुँदाहरू

- नेपालमा खाद्यान्न मूल्यको बृद्धि ठूलो चासोको विषय रहेको छ । नेपाल राष्ट्र बैङ्कले हालै मात्र प्रकाशित गरेको तथ्याङ्क अनुसार गत महिनामा खाद्यान्न तथा पेय पदार्थको मूल्यमा वर्षेनी हुने मूल्य बृद्धि १६.५ प्रतिशत रहेको देखियो ।
- दुर्गम हिमाली तथा पहाडी बजारहरूमा हिउँदे यामको खडेरीका कारण कम खाद्यान्न आपूर्तिको फलस्वरूप गत महिनामा उल्लेख्य रूपमा मूल्य बृद्धि भयो । उदाहरणका लागि, मुगु जिल्लाको स्थानीय खाद्य संचितीमा आएको कमि र अपर्याप्त बाह्य आपूर्तिको फलस्वरूप खाने तेलको मूल्यमा ५ प्रतिशत, चामलको मूल्यमा ३० प्रतिशत र गेडागुडीको मूल्यमा ५० प्रतिशतले बृद्धि भएको पाईयो ।
- खस्केको हिउँदे बालीका कारण देशभर धेरै भागहरूमा आलुको मूल्य गत महिनाको औसत मूल्यको तुलनामा १० प्रतिशतले र गत वर्ष यहि समयको तुलनामा ५८ प्रतिशतले बृद्धि भएको पाईयो ।

राष्ट्रिय रूपमा बजारको अवस्था

मूल्य :

- नेपालमा लगातारको खाद्यान्न मूल्य बृद्धि चासोको विषय रहेको छ । नेपाल राष्ट्र बैङ्कले हालै प्रकाशित गरेको तथ्याङ्क अनुसार वर्षेनी हुने मूल्य बृद्धि गत महिनामा १६.५ प्रतिशत रहेको देखियो । खास गरी गत वर्ष भरी चिनी र चिनी जन्य उत्पादनको मूल्य ६७ प्रतिशतले बढेको पाईयो ।
- नेपाल भर राष्ट्रिय स्तरमा चामलको मूल्य सामान्यतया स्थिर रहयो । तापनि तराईमा भने औसत ५-१० प्रतिशतले मूल्य बृद्धि अनुभव गरिएको थियो जसलाई देश भर आउँदो महिनाहरूमा मूल्य बृद्धि हुने संकेतको रूपमा पनि लिन सकिन्छ ।
- जुम्लामा बढ्दो आपूर्तिका कारण गत वर्षको तुलनामा यस वर्ष बजार भाउ उल्लेख्य रूपमा घटेको छ । यो विशेषत २०६४ मा सम्पन्न कर्णाली राजमार्ग निर्माण (विश्व खाद्य कार्यक्रमको कामका लागि खाद्यान्न कार्यक्रम समेतको संलग्नतामा) र २०६४/६५ मा बढ्दो व्यापारको फलस्वरूप भएको हो । गत वर्षको तुलनामा दालहरूको मूल्य ११ प्रतिशतले, गहुँको पिठोको मूल्य २१ प्रतिशतले र मोटा चामलको मूल्य ४० प्रतिशतले घटेको छ ।

आपूर्ती :

- हिउँदे खडेरीको फलस्वरूप अन्य वर्षको तुलनामा यो समयमा खास गरी हिमाली तथा पहाडी जिल्लाहरूमा आपूर्ति स्थिति खस्केको पाईयो । उदाहरणका लागि, विश्व खाद्य कार्यक्रमले अनुगमन गरेको हिमाली बजारहरू मध्ये ७५ प्रतिशत बजारहरूमा गहुँको संचिती घटेको र पहाडी बजारहरू मध्ये ४० प्रतिशत बजारहरूमा गहुँको संचिती पूर्णत रीतिरूपको पाईयो । यसका साथै ३१ प्रतिशत हिमाली बजारहरूमा र ५७ प्रतिशत पहाडी बजारहरूमा आलुको आपूर्ति अपर्याप्त रहेको पाईयो ।
- मुगुमा हिउँदे बाली कटानी राम्रो नभएको साथै बाह्य आपूर्ति पनि पर्याप्त नभएको हुनाले त्यहाँ आपूर्तिका समस्याहरू देखा परेका छन् । यसले केही मुख्य खाद्यान्नहरू (जस्तै- गेडागुडी, चामल र चिनी) को मूल्य ३०-६० प्रतिशतले बृद्धि गराएको छ ।
- नेपाल भर मुसुरोको आपूर्तिमा सामान्यतया सुधार आएको छ । ३६ प्रतिशत तराई बजारहरू र २० प्रतिशत हिमाली बजारहरूमा यसको बढ्दो आपूर्ति देखिएको छ, जसको कारण यी बजारहरूमा यसको मूल्य घटेको पाईयो ।
- विश्व खाद्य कार्यक्रमले नेपालका ३५ जिल्लाहरूमा सुक्खा र उच्च खाद्यान्न मूल्यका कारण चरम खाद्य असुरक्षित घरधुरीहरूलाई खाद्य सहयोग पुऱ्याइरहेको छ ।

बजारको पुर्वांनुमान

- श्रोतको अपर्याप्तताका कारण नेपाल खाद्य संस्थानले यस महिनाको मध्य बाट हुम्ला र मुगु जिल्लाहरूमा खाद्यान्न वितरण कार्यक्रम बन्द गरेको समाचार आएको छ । यसका कारण यी जिल्लाहरूमा आउँदो महिनामा खाद्यान्न मूल्य बढ्न सक्ने छ, र यसलाई निकटबाट अनुगमन गरिने छ ।
- नेपालमा असार र श्रावण खाद्यान्न अभाव हुने समय मानिन्छ र श्रावणमा मकै बाली नआए सम्म हिमाली तथा पहाडी बजारहरूमा आपूर्ति स्थिती निरन्तर रूपमा खस्किने देखिन्छ ।
- हालै सुरुवात भएको मनसुनी वर्षाले पनि ढुवानीमा समस्या ल्याई दुर्गम भागका बजारहरूमा खाद्यान्न आपूर्ति घटाउने सम्भावना छ ।

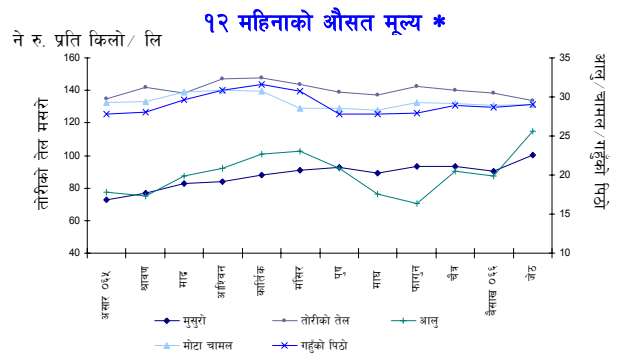
अत्यधिक उतार चढाव आएको बजार/खाद्य पदार्थहरू

मुख्य खाद्यवस्तुहरूको खुद्रा मूल्यमा अधिकतम बृद्धि

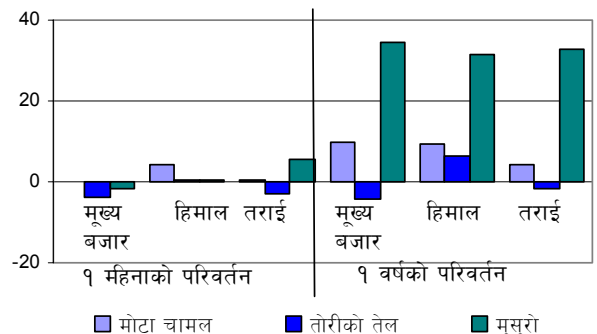
जिल्ला/खाद्यवस्तु	हालको मूल्य (नेरु/केज नेरु/लि.)	% परिवर्तन १ महिना	अवलोकन
मुसुरो राष्ट्रिय स्तरमा	औसत १४.१/के. जि.	-६%	तराईका ३६ प्रतिशत बजारहरूमा गत महिनाको तुलनामा यस महिनामा दालको आपूर्ति बढेको ।

मुख्य खाद्यवस्तुहरूको खुद्रा मूल्यमा अधिकतम कमि

जिल्ला/खाद्यवस्तु	हालको मूल्य (नेरु/केज नेरु/लि.)	% परिवर्तन १ महिना	अवलोकन
आलु राष्ट्रिय स्तरमा	औसत २८/के. जि.	१०%	हिउँदे खडेरीले गर्दा धेरै हिमाली तथा पहाडी जिल्लाहरूमा आलु बालीमा कमि आएको ।
मुगु गेडागुडी	११०/के. जि.	५७%	एकदमै नराम्रो हिउँदे बालीका कारण र अपर्याप्त बाह्य आपूर्तिका कारण खास गरी मुगुमा मूल्य बृद्धि हुन गएको ।
चामल चिनी	८०/के. जि.	३३%	
	१००/के. जि.	३३%	

% मूल्यमा परिवर्तन (१ महिना/१ वर्ष)**

यो बजार अवलोकन विश्व खाद्य कार्यक्रम, नेपालले कृषि व्यवसाय प्रवर्धन तथा बजार विकास निर्देशनालय, नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघ तथा उपभोक्ता हित संरक्षण मञ्चको संयुक्त सहकार्यमा तयार पारीएको हो । यो मूल्य तथा बजारको विकास क्रम बारेमा समयानुकूल सूचना र पूर्व जानकारी प्रदान गर्नकोलागि गरीएको पहल हो ।

खाद्य सुरक्षा अनुगमन तथा विश्लेषण प्रणाली द्वारा प्रकाशीत सम्पूर्ण सामग्रीहरू (www.un.org.np) अथवा www.wfp.org/odan मा पनि उपलब्ध छन् ।

अन्य जानकारीकोलागि सम्पर्क : खाद्य सुरक्षा अनुगमन तथा विश्लेषण इकाई, विश्व खाद्य कार्यक्रम, पाटन ढोका, ललितपुर, पो. ब. १०७ टेलिफोन : ५५४२६०७-२४२०-५

वजार	मुख्य खाद्यबस्तुहरु	हालको मूल्य (नेरु/केजि नेरु/लि.)		मूल्यमा परिवर्तन (%)*		औसत मासिक परिवर्तन		
		१ महिना	३ महिना	१ वर्ष	१म	३म	१वर्ष	
मुख्य उपभोक्ता बजार								
काठमाडौं	मोटो चामल	३८.०	२.७	-८.८	१३.४	▶	▶	▶
	गहुँको पिठो	२७.०	०.०	०.०	१०.२	▶	▶	▶
	भटमासकोतेल	९७.०	११.५	२३.०	-२०.८	▶	▶	▶
	कुखुराको मासु	२४०.०	४.३	-३९.४	३१.५	▶	▶	▶
	तोरीको तेल	११९.०	-४.८	१.६	-१२.५	▶	▶	▶
	मास	८३.०	-२.४	०.०	२७.७	▶	▶	▶
	मसुरो	९७.०	-३.०	-३.१	३४.७	▶	▶	▶
	रातो आलु	३०.०	३०.४	-१५.०	१३०.८	▶	▶	▶
पोखरा	मोटो चामल	३६.०	२.९	-२.९	२.९	▶	▶	▶
	गहुँको पिठो	२८.०	०.०	०.०	-६.७	▶	▶	▶
	भटमासकोतेल	१२०.०	०.०	१४.३	-११.१	▶	▶	▶
	कुखुराको मासु	३००.०	७.१	-४०.०	५०.०	▶	▶	▶
	तोरीको तेल	१४०.०	०.०	६.७	-	▶	▶	▶
	मास	९०.०	०.०	-२५.०	३४.३	▶	▶	▶
	मसुरो	१००.०	५.३	५.०	३३.३	▶	▶	▶
	रातो आलु	३६.०	५०.०	-३३.३	१००	▶	▶	▶
क्षेत्रीय तराई बजार								
विराटनगर	मोटो चामल	२४.०	४.३	४.२	२.१	▶	▶	▶
	गहुँको पिठो	२४.०	०.०	०.०	-७.७	▶	▶	▶
	भटमासकोतेल	९८.०	-७.५	१०.२	-१८.३	▶	▶	▶
	कुखुराको मासु	२६४.०	४.८	-४४.०	-	▶	▶	▶
	तोरीको तेल	११०.०	-१७.२	-४.६	-१२.७	▶	▶	▶
	मास	७१.२	४.७	८.१	२५.०	▶	▶	▶
	मसुरो	८५.०	-२.३	३.३	१९.४	▶	▶	▶
	रातो आलु	२६.४	१३.८	१३२.०	२००	▶	▶	▶
विरागंज	मोटो चामल	२६.६	६.४	-४.२	३.१	▶	▶	▶
	गहुँको पिठो	२३.४	१.७	०.०	-२.५	▶	▶	▶
	भटमासकोतेल	९५.०	-१३.६	०.०	-२०.८	▶	▶	▶
	कुखुराको मासु	२००.०	११.१	०.०	-	▶	▶	▶
	तोरीको तेल	११०.०	-८.३	४.०	-८.३	▶	▶	▶
	मास	७०.०	-५.४	-२.८	१६.३	▶	▶	▶
	मसुरो	९०.०	२.३	२.२	२९.५	▶	▶	▶
	रातो आलु	२२.०	१०.०	-६६.७	११२	▶	▶	▶
नेपालगंज	मोटो चामल	२६.३	५.३	०.०	१४.५	▶	▶	▶
	गहुँको पिठो	२२.७	-७.५	०.०	९.७	▶	▶	▶
	भटमासकोतेल	११०.०	-४.३	११.५	-१०.८	▶	▶	▶
	कुखुराको मासु	२००.०	-४.८	-१५.४	-	▶	▶	▶
	तोरीको तेल	११०.०	८.३	११.१	५.४	▶	▶	▶
	मास	७०.०	९.३	०.०	३९.८	▶	▶	▶
	मसुरो	९०.०	९.७	१०.५	३९.९	▶	▶	▶
	रातो आलु	२२.०	१०.०	०.०	४६.७	▶	▶	▶
धनगढी	मोटो चामल	२५.५	२०.०	१८.३	१८.६	▶	▶	▶
	गहुँको पिठो	२३.०	१५.०	९.१	५.७	▶	▶	▶
	भटमासकोतेल	१०५.०	-१२.५	-९.१	६९.४	▶	▶	▶
	कुखुराको मासु	२००.०	०.०	-११.१	-	▶	▶	▶
	तोरीको तेल	११०.०	०.०	१५.४	-१२.०	▶	▶	▶
	मास	८०.०	६.७	६.३	-२.१	▶	▶	▶
	मसुरो	९५.०	-९.५	-५.०	४३.९	▶	▶	▶
	रातो आलु	३०.०	७.१	-११.५	१००	▶	▶	▶

* मूल्य तुलना प्राप्त तथ्याङ्कमा आधारित छ । गएको महिनाहरुको बजार अवलोकन समावाची परचात प्राप्त तथ्याङ्कलाई पूर्व महिनाको मूल्यमा मिल्नेगरी समावेश गरिएको छ ।

▶ सामान्य मूल्य परिवर्तन भन्दा मूल्य बढेको

▶ सामान्य मूल्य परिवर्तन

▼ सामान्य मूल्य परिवर्तन भन्दा मूल्य घटेको

यदि मूल्य परिवर्तन १ महिनामा ५% सम्म, ३ महिनामा १०% सम्म अथवा १ वर्षमा १५% सम्म भएमा त्यसलाई सामान्य मानिन्छ ।

वजार	मुख्य खाद्यबस्तुहरु	हालको मूल्य (नेरु/केजि नेरु/लि.)		मूल्यमा परिवर्तन (%)*		औसत मासिक परिवर्तन			
		१ महिना	३ महिना	१ वर्ष	१म	३म	१वर्ष		
भैरहवा	मोटो चामल	२६.०	०.०	०.०	-१.९	▶	▶	▶	
	गहुँको पिठो	२४.०	-४.०	०.०	-४.०	▶	▶	▶	
	भटमासकोतेल	१००.०	५.३	१७.४	-१७.४	▶	▶	▶	
	कुखुराको मासु	२२०.०	०.०	-३७.५	-	▶	▶	▶	
	तोरीको तेल	१६०.०	१४.३	६.७	१०.३	▶	▶	▶	
	मास	६६.०	-१७.५	-१४.३	२०.०	▶	▶	▶	
	मसुरो	९५.०	५.६	०.०	२९.३	▶	▶	▶	
	रातो आलु	२४.०	२०.०	-४.३.८	-	▶	▶	▶	
सडकको पहुँच भएका हिमाली तथा पहाडी बजारहरु									
धनकुटा	मोटो चामल	२५.०	०.०	०.०	-९.१	▶	▶	▶	
	गहुँको पिठो	२८.०	७.७	७.१	-१२.५	▶	▶	▶	
	भटमासकोतेल	१२०.०	०.०	०.०	-१५.८	▶	▶	▶	
	कुखुराको मासु	३००.०	२.१	-८.८	-	▶	▶	▶	
	मास	९०.०	५.९	०.०	१२.५	▶	▶	▶	
	मसुरो	१००.०	५.३	३.१	४७.१	▶	▶	▶	
	रातो आलु	३०.०	७.१	-५५.६	६६.७	▶	▶	▶	
	रोल्पा	मोटो चामल	२७.०	०.०	०.०	-	▶	▶	▶
गहुँको पिठो		३३.०	०.०	०.०	-	▶	▶	▶	
भटमासकोतेल		१३०.०	-३.७	०.०	-	▶	▶	▶	
कुखुराको मासु		२००.०	०.०	०.०	-	▶	▶	▶	
मास		८०.०	-१५.८	-३.३	-	▶	▶	▶	
मसुरो		१००.०	०.०	-४.२	-	▶	▶	▶	
रातो आलु		२५.०	-१६.७	०.०	-	▶	▶	▶	
साँफेबजार		मोटो चामल	२८.०	-६.७	-७.१	-२६.३	▶	▶	▶
	गहुँको पिठो	३०.०	-१०.४	-८.१	०.०	▶	▶	▶	
	भटमासकोतेल	१४०.०	-	-	-	▶	▶	▶	
	कुखुराको मासु	२५०.०	१९.०	-९.४	-	▶	▶	▶	
	मास	९०.०	२.३	-७.३	३०.४	▶	▶	▶	
	मसुरो	१००.०	११.१	-४.९	४२.९	▶	▶	▶	
	रातो आलु	३५.०	०.०	१६.७	-१२.५	▶	▶	▶	
	जुम्ला	मोटो चामल	४५.०	०.०	४.३	२८.६	▶	▶	▶
गहुँको पिठो		५५.०	०.०	-४.८	१९.६	▶	▶	▶	
भटमासकोतेल		१५०.०	०.०	०.०	७.१	▶	▶	▶	
कुखुराको मासु		२८०.०	७.७	०.०	-	▶	▶	▶	
मास		७०.०	०.०	२.८	-१२.५	▶	▶	▶	
मसुरो		८०.०	०.०	५.९	०.०	▶	▶	▶	
रातो आलु		३०.०	०.०	०.०	०.०	▶	▶	▶	
सडकको पहुँच नभएका हिमाली तथा पहाडी बजारहरु									
हुम्ला	मोटो चामल *	३२.०	०.०	८.६	-८.६	▶	▶	▶	
	गहुँको पिठो	१६०.०	-११.१	-१२.५	१४.३	▶	▶	▶	
	भटमासकोतेल	३२०.०	६.७	-७.१	३३.३	▶	▶	▶	
	सिमी	५५.०	-८.३	-२०.०	-	▶	▶	▶	
	मसुरो	-	-	-	-	▶	▶	▶	
	रातो आलु	४०.०	३३.३	०.०	१४.३	▶	▶	▶	
	डोल्पा	मोटो चामल	७५.०	०.०	-७.१	७.१	▶	▶	▶
		गहुँको पिठो	९०.०	०.०	०.०	०.०	▶	▶	▶
भटमासकोतेल		२००.०	०.०	०.०	-९.१	▶	▶	▶	
सिमी		१२०.०	०.०	-३३.३	-	▶	▶	▶	
मास		१३०.०	०.०	०.०	-	▶	▶	▶	
मसुरो		१७०.०	०.०	०.०	-	▶	▶	▶	
रातो आलु		४०.०	०.०	-६.०.०	१००.०	▶	▶	▶	
बाजुरा		मोटो चामल	४०.०	०.०	०.०	-२७.३	▶	▶	▶
	गहुँको पिठो	४२.०	०.०	०.०	-१०.६	▶	▶	▶	
	सिमी	-	-	-	-	▶	▶	▶	
	मास	१००.०	०.०	०.०	११.१	▶	▶	▶	
	मसुरो	११०.०	०.०	०.०	२२.२	▶	▶	▶	
	रातो आलु	४०.०	०.०	०.०	१६.७	▶	▶	▶	

यस प्रतिवेदनमा उल्लेख गरिएका सम्पूर्ण मूल्यहरु खुद्रा मूल्य संग सान्दर्भिक छन् ।